

Älvstädningen 2019

INFORMATIONSMATERIAL FÖR
DELTAGANDE FÖRENINGAR

Indalsälven

#älvstädningen

Städa Sverige

fortum

Introduktion

TACK FÖR ATT NI STÄDAR MED OSS!

Älvstämningen är ett miljösamarbete mellan Städa Sverige och energibolaget Fortum. Syftet med Älvstämningen är att involvera lokala idrottsföreningar i miljöaktiviteter kring älvar där Fortum verkar, för att uppmärksamma och informera om den nedskräpning som sker i vår natur och runt våra vattendrag. I år utökar vi dessutom Älvstämningen! Under fyra helger plockar föreningarna skräp på utvalda sträckor utmed Ljusnan, Dalälven, Klarälven och Gullspångsälven, samt det nya tillskottet Indalsälven. Alla föreningar som deltar får betalt för sitt arbete. Hittills har över 177 ton skräp städats bort från våra stora älvar sedan starten 2013, tack vare föreningarnas insatser. Det är vi stolta över!

NEDSKRÄPNING ÄR ETT MILJÖHOT

Varje år slängs omkring 9000 ton skräp på marken i Sverige, vilket skadar både växt- och djurliv. Hundratals fåglar och däggdjur dör varje år när de fastnar i skräp eller kvävs och förgiftas när de misstar skräp för mat. Nedskräpningen skapar dessutom både otrivsel och ekonomiska problem. Särskilt plast är ett hot mot miljön; om vi inte gör något åt saken har vi år 2050 mer plast än fisk i haven, menar forskare. Därför är det viktigt att göra en insats.

ATTITYDER SKAPAS TIDIGT

Det är viktigt att tidigt få insikt om nedskräpning, då naturen är allas gemensamma tillgång och ansvar. De som har förståelse för de små sammanhangen agerar också lättare på rätt sätt i de stora. Genom att vara med och städa kan man tidigt påverka beteenden och attityder till nedskräpning. Resultat från tidigare älvstäddningar har visat att ungdomar och andra deltagare bryr sig mer om miljön efter att de städats.

VATTENKRAFT GER FÖRNYBAR ENERGI

Vattenkraft är en viktig energikälla i Sverige, och står för ungefär hälften av all producerad el. Vattenkraften är viktig för framtiden och kompletterar andra förnybara energikällor, som tillsammans kan säkra en hållbar framtid. Mer om detta i vår utbildningsserie "Älvakademin"!

OM STÄDA SVERIGE

Städa Sverige är landets största operativa miljöorganisation. Städa Sverige ägs av idrottsrörelsen och arbetar tillsammans med 20 000 idrottsföreningar mot nedskräpning och för en bättre miljö.

Älvstämningen är ett av flera projekt under 2019. Andra projekt som Städa Sverige driver är strandstädning, kommunstädning och vägstädning. För mer information, kontakta projektledaren Linnéa Grahn på linnea.grahn@stadasverige.se. Det går också bra att ringa på 08-683 30 00.

“Problem skapas ju för att skräp senare hamnar i våra hav, därför känns det här projektet mer aktuellt än någonsin.”

Björn Ferry, OS-medaljör i skidskytte och ambassadör för Älvstämningen

OM FORTUM

Fortum är ett av Sveriges ledande energibolag med fokus på produktion av el, fjärrvärme, fjärrkyla och elförsäljning. Fortum är dessutom en av de största producenterna av vattenkraft i Norden, med huvudsaklig produktion utmed Dalälven, Klarälven och Ljusnan. Detta är sjunde året i rad som Fortum arrangerar Älvstämningen tillsammans med Städa Sverige för att bidra till ett renare Sverige.

Inför Älvstädningen

ÄLVAKADEMIN

Alla som ska städa ska ha sett vår utbildningsserie: **Älvakademien med Björn Ferry och Maja**. Där berättar vi bl.a. om varför vi har Älvstädningen och hur man ska städa säkert under dagen. Utbildningsserien består av fem avsnitt och tar ca 10 minuter. Det femte avsnittet är nytt för i år och behandlar mikroplaster. En lista på alla avsnitt går att hitta på Städa Sveriges Youtubekanal, eller genom att klicka på länken: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL1u5ZUIqYk-gHEsv6FHemGYi4Gkz2M-IHQ>.

MILJÖUTBILDNING

Efter att man har sett Älvakademien ska alla som deltar i städningen, deltagare och ledare, genomföra Städa Sveriges miljöutbildning. Den går att göra genom följande länk: www.stadasverige.se/miljoutbildning.

FÖRSÄKRING & SÄKERHET

Föreningen gör Älvstädningen på frivillig basis och ska ha en försäkring (samma försäkring som gäller vid vanliga matcher/tävlingar och träningar på fritiden). Om ni inte fått andra direktiv från oss så ska ni hålla er 2 meter från älvkanten när ni städar. Ni städar alltså inte i vattnet. Det är det skräp som ligger intill älvkanterna som till slut hamnar i älven och då påfrestar dess ekosystem, som ska plockas upp. Meddela era deltagare detta.

MATERIAL FÖR DAGEN

Varje förening får ett paket hemskickat till ansvarig ledare. Det innehåller arbetshandskar, t-shirts och säckar, som ska delas ut till gruppen på städningsdagen. Fotografera också skräp som ni hittar. Se till att ta med matsäck så att ni orkar under dagen.

T-SHIRTS

Vi vill uppmuntra deltagande föreningar att behålla våra t-shirts och återanvända dessa för nästkommande Älvstädningar! Samla gärna ihop dem efter utförd städuppdrag och spara dem. De föreningar som lyckas göra detta får förtur på Älvstädningen 2020 – det vinner vi och naturen på!

MIKROPLASTER

Temat för årets tillskott till Älvakademien handlar om mikroplaster, skräpet som inte syns. Mikroplaster är ett snabbt växande problem som orsakar stor skada för djur och natur, men kunskap om mikroplaster behöver förbättras. Därför inför vi nu vattenprovtagning på utvalda ställen längs älvarna som ska analyseras för förekomst av mikroplaster. Fokusområden kommer vara utlopp och de mest tätbefolkade samhällena.

Med det unika nätverk av aktiva och engagerade föreningsungdomar som Älvstädningen har ser vi det som ett ypperligt tillfälle att involvera er som förening att ta proverna, som sedan kommer att skickas på analys - antingen av Marina Läroverket som en del av deras undervisning, eller av ett professionellt labb. Svaren sammanställs i den årliga Älvstädar-rapporten. Detta är inte ett vetenskapligt test, utan snarare stickprov från en stor mängd vatten. Ambitionen är att analysera vattenprover från samma ställe över tid för att se hur resultaten utvecklas.

Varje förening som tar ett vattenprov får en extra ersättning på 1500 kr och får vara med och bidra till kunskapen om mikroplaster. Vi söker föreningar längs Indalsälven som vill vara med och har möjlighet att ta vattenprover i;

- Östersund
- Sundsvall

Hör av dig till Linnéa Grahn på linnea.grahn@stadasverige.se om din förening vill hjälpa till med vattenprovtagning. Ni får ytterligare instruktioner och material skickade till er.

Älvstädningdagen

DELA IN GRUPPEN

Det kan vara lämpligt att dela in deltagarna i grupper om 2-3 personer som får varsitt område att städa. Informera grupperna om hur skräpet ska sorteras och var ni ska ställa säckarna med skräp så att kommunens personal kan ta hand om dem. **Tänk på att ta det försiktigt och inte gå för nära vattnet! Gå inte ut vid branta områden där det finns risk att ramla i vattnet.**

SOPSORTERING

Grovsortera soporna i brännbart, icke brännbart, miljöfarligt avfall och pant. Notera att i vissa kommuner krävs annan sortering (i sådana fall har ni fått separat information om detta). Ta gärna hand om pantbara förpackningar - panten tillfaller såklart föreningen. Sortera säckarna i högar av samma sort så att det blir enkelt för de som hämtar säckarna. Lämna säckarna på angiven plats på er karta (vanligtvis i slutet av en väg eller bredvid en bro).

Ni kan komma att hitta skräp som klassas som farligt avfall, exempelvis burkar och flaskor med okänt innehåll. Dessa ska behandlas med största försiktighet! Det är städledaren som avgör om ni kan ta hand om det. Om ni hittar skräp som är för stort för säckarna, lägg detta i en hög bredvid. Sortera även dessa högar i brännbart och icke brännbart. Tar ni inte hand om de pantbara förpackningarna själva skall de sorteras i separata säckar.

LOKALPRESSEN KAN TITTA FÖRBI

Under dagen kan det komma besök från lokalpress. Berätta gärna om ert uppdrag och er förening. Frågor som ni inte kan svara på kan ni hänvisa till Städa Sverige. Ni kan också använda er av detta utbildningsmaterial.

BOKA IN OSS PÅ BESÖK!

Under Älvstädningshelgerna kommer representanter från Städa Sverige och Fortum vara på plats vid respektive älv. Vill ni att vi besöker er under Älvstädningen? Boka in ett besök med Linnéa Grahn på linnea.grahn@stadasverige.se. Vi bjuder er på god stämning och extra städhjälp!

TA GÄRNA EN PAUS MITT I PASSET

Samla ihop er, fyll på med energi och stäm av hur långt ni kom-

mit. Kanske behöver ni göra vissa omdisponeringar så att ni hinner med det tilldelade området? Målsättningen ska alltid vara att städa hela det tilldelade området under dagen. Skulle ni inte hinna med hela området rapporterar ni det till Städa Sverige.

AVSLUTNING MED RAPPORT

Efter städningen ska ni rapportera detta via Städa Sveriges hemsida för att kunna få ta del av ersättningen. Detta görs så här:

1. Gå in på www.stadasverige.se
2. Klicka på "För föreningar" och sedan "Rapportera"
3. Fyll i det rapportkort som är aktuellt för er

Rapportkortet ska fyllas i så snart som möjligt efter avslutad städning, dock senast **två veckor efter utförd städning**. Skriv gärna ut en kopia innan som ni tar med er på städningen så ni vet vilken information som efterfrågas. Notera på rapportblanketten hur många säckar ni samlat in (inkl. pantbara förpackningar), och om ni hittar något skräp som ni tycker är värt att uppmärksamma. Berätta om er förening och vad ni ska använda ersättningen till.

DIPLOM

Som tack för er medverkan får ni utöver ersättningen även ett diplom skickat till föreningen ca 2-3 veckor efter Älvstädningen!

HÄNG MED PÅ VÅRT EVENEMANG!

Årets Älvstädning klickar igång längs Indalsälven - detta vill vi fira med ett evenemang i centrala Östersund! Kom förbi och träffa andra föreningar som deltar i Älvstädningen, vi bjuder på fika, musik och annat smått och gott. Mer information kommer närmare datumet, håll utkik på Facebook och våra kanaler.

Datum: Lördagen den 17 augusti
Tid: 12:00-16:00
Ort: Östersund
Plats: Sjötorget, Badhusparken

Checklista

INNAN ÄLVSTÄDNINGEN

- Få en städsträcka
- Ta emot materialpaket via post med städmaterial och tröjor
- Se alla avsnitt av "Älvakademin" med föreningen
- Gör Städa Sveriges miljöutbildning: www.stadasverige.se/miljoutbildning

UNDER ÄLVSTÄDNINGEN

- Gå igenom säkerheten på plats
- Ta med allt städmaterial plus tuschpenna
- Ladda upp bilder under dagen
- Räkna deltagare och ledare
- Håll reda på hur många säckar som plockas upp
- Sortera skräpet i brännbart, icke-brännbart, miljöfarligt avfall och pant
- Skriv på säckarna vad de innehåller
- Placera säckarna på angiven upphämningsplats

EFTER ÄLVSTÄDNINGEN

- Fyll i all information i rapportkortet senast två veckor efter genomförd städning

**Vinn
5000 kr!**

**Delta i Städa Sveriges omtyckta
fototävling - ta chansen att vinna
extra föreningsersättning till ditt
lag!**

Tävlingen är öppen för alla föreningar och lag som städar och man kan skicka in flera bidrag. Ett vinnande bidrag utses varje månad mellan april och oktober. Prissumman är 5000 kr som tillfaller föreningens kassa!

För att delta:

- Välj din(a) bästa bild(er)!
- Gilla och följ Städa Sverige på Facebook om du vill tävla

på Facebook, eller Instagram om du vill tävla där.

- Ladda upp din tävlarbild på Facebook/Instagram. (OBS: på Instagram måste din profil vara öppen för att tävla)
- Berätta kort om var och när bilden är tagen.
- Tagga inlägget med #stadasverige och #älvstädningen

**#stadasverige
#älvstädningen**

Tävlingsregler: Genom att delta i tävlingen godkänner du att Städa Sverige får använda ditt bidrag i sina kanaler.

För
ungdomarna
i er förening

Bli miljökampe!

MILJÖHOT

I samband med Älvstädningen vill Städa Sverige lyfta problemet med skräp och plast i hav och vatten. Om vi inte gör något åt saken har vi snart mer plast än fisk i haven, menar forskare.

ÄR DU 12-16 ÅR OCH VILL GÖRA NÅGOT ÅT SAKEN?

Till exempel vill vi få oss att använda mindre onödig plast, återvinna mer och engagera fler? Bli en av Städa Sveriges Miljökampar!

Vi tror att ungdomar som har varit med i en städning med Städa Sverige, som har hittat en massa skräp och vill få en renare natur och engagera fler är bra miljökampar.

VÅR KANAL

I kanalen Miljökampar i Snapchat, Instagram och på Facebook vill vi tillsammans med dig samla erfarenheter och sprida budskapet till andra unga om att värna miljön. Ni är framtiden och du kan göra skillnad för din generation!

HUR BLIR MAN MILJÖKÄMPE?

1. Svara på följande frågor:

- Var har du städat?
- Varför tycker du det är viktigt att bry sig om miljön?
- Vad tänker du när du ser plast i naturen?
- Vilket eller vilka miljötips vill du skicka vidare till andra ungdomar?

2. Skicka dina svar och en tillhörande bild till info@stadasverige.se!

ELLER så lägger du, om du har en öppen profil, upp dina svar och en bild på ditt konto på Instagram! Tagga inlägget med #miljökampar och #stadasverige. Efter detta lyfter vi dig som miljökampe i vår kanal på Facebook och Instagram.

KONTAKT

Hör gärna av er till Anton Hedlund på Städa Sverige om du vill veta mer!

anton.hedlund@stadasverige.se
www.stadasverige.se

